

Redacțiunea Administrativă
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare nr. 30
scrierilor înfronate nu se pri-
mesoc. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Biroul de anunțuri:
Brașov, piața mare nr. 30
Inserate mai primosoc în Viena
Redolff Moss-Hausenstem & Volger
(Hof-Druck), Henris Bekalek, Alois
Hrudi K. Dukas, A. Oppolitz, J. Don-
neberg; în Budapesta: A. F. Gold-
berger Anton Hoss; în Kolozsvár:
în Frankfurt: G. L. Dabner; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garzonă pe o coloană 4 cr.
și 80 cr. sîmbra pentru a pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarife și învoială.
Reclame pe pagina III-a c
seră 10 cr. v. a. sîn 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU IV.

„Gazeta” este în vânzare și
abonamente pentru Austria-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.

Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la ad. colectorilor.

Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
nr. 30, etajul I: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sîn
15 bani.

Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 18.

Brașov, Vineri, 24 Ianuarie (5 Februarie)

1892.

Brașov, 23 Ianuarie v.

Sunt doi ani de când la derința împăratului s'au stabilit cunoscutele punctațiuni ale pactului ceho-german de la Viena.

La conferențele, ce s'au ținut pentru scopul acesta, au luat parte patru factori: guvernul, Cehii bătrâni, Germanii și marii proprietari conservativi din Boemia.

Scim, că îndată atunci, după publicarea punctaunilor pactului, Cehii tineri le-au combătut categoric și au început agitațiunea în contra lor, a căreia rezultate ne sunt cunoscute. Dér nici Cehii bătrâni nu erau tocmai încântați de acele punctațiuni. Ei le interpretau în sens divergent, de cum le interpretau Germanii și îndată la început desfășurării postulatului limbei interne oficiale etc.

Așa, încet încet, și Cehii bătrâni se depărtară tot mai mult de pactul de la Viena, pe când Cehii tineri l'au combăteau tot mai energic. În situațiunea aceasta se petrecură schimbările parlamentare austriace, ajungându în cele din urmă și stînga liberală germană a fi reprezentată în guvern prin chiamarea în ministeriu a contelui Kuenburg.

Incurajați de această întorsătură favorabilă, Germanii liberali stăruiesc acum, ca pactul să se execute, deorece guvernul a luat angajamente pentru acesta și chiar și monarhul dorește realizarea lui.

Pactul avea să se realizeze printr'un complex de proiecte de lege, cari aveau să fie desbătute și primite de dieta boemă și de parlamentul central. În privința aceasta se împărțesc amintite proiecte de legi în două categorii: acelea, cari pretind o majoritate calificată, și acelea, cari se pot primi cu majoritate relativă.

Cele dintăiu, în fața atitudi-

nei Cehilor tineri, nu era speranța să potă trece în dietă, ér cele din urmă, între cari și proiectul privitor la delimitarea cercurilor judecătorești după limbă, sperau Germanii, că le vor trece cu ajutorul mai ales al conservativilor proprietari mari.

Cu atât mai mult au fost surprinși și desamăgiți Germanii din stînga, când deodată se vedură față cu o declarație a marilor proprietari conservativi boemi, că ei dresc, ca să nu se precipiteze nicidecum pactul și să se amâne, mai ales cestiunea delimitării cercurilor judecătorești, până ce iritațiunea în poporul boem se va potoli, și va fi înlocuită de o judecată mai liniștită și mai clară.

Declarațiunea acésta a apropiat aristocrația boemă de celelalte partide, așa că „Narodni Listy” pledă acum pentru uniunea tuturor partidelor cehe și a aristocrației, pentru a scote la liman dreptul public și egala îndreptărire în Boemia.

Guvernul Taaffe nu pte să rămână nepăsător față de schimbarea acésta nefavorabilă pactului și tocmai acum curg conferențele, ce le are șeful cabinetului cu conducătorii germani în acésta cestiune.

Germanii se tem, că guvernul va apuca érași pe cărarea de mai înainte, împăcându-se cu Slavii și cu conservativii, ér Cehii se tem, că sub presiunea dorinței monarhului, de a vedé pactul realizat, guvernul ar puté să încerce toate mijlocele spre a l'impune, așa dicénd, Boemilor. Aceștia însă nu vor ceda nicidecum, mai ales după ce s'au convins acum, că Germanilor nu le este atăta de împărțirea cercurilor judecătorești, cât mai vîrtos de divisarea Boemiei în două teritorii naționale.

Bătăi, abuseri și corupțiuni la alegeri.

De pe Crișul-alb, 1 Februarie n. 1892.

Onorată Redacțiune! Mai înainte de-a vă raporta ceva despre decursul alegerii de deputat s'evîrșită în cercul Iosășelului, țin a vă aminti în scurt un lucru, care cred, că nu e de prisos să fiă cunoscut de cetitorii prețuitei „Gazete”.

Înainte de-a se ținé conferința dela Sibiu, Românii acéști cer, în credința că pte conferința va hotări activitate pentru cercurile electorale de pe aici, și-au ales candidatul lor național în persóna stimabilă a d-lui Petru Truța.

Un adevărat entuziasm a produs în șirurile poporului acésta candidare și cu toții așteptam cu nerăbdare ziua în care să ne valorăm dreptul și forța națională în luptă.

Conferința din Sibiu însă altfel a hotărit, de cum credeam noi. Candidarea noastră, fiind aternătoare de hotăriri conferinței, ea s'a făcut o nimică îndată, ce a sosit vestea, că pasivitatea e decretată în mod absolut și pentru toți Românii din Ungaria și Transilvania.

Astfel d'era planurile noastre cu candidatul nostru național au căzut.

Dér cu tóte că au căzut și cu tóte că acésta cadere a produs un fel de nemulțumire și destrămare între popor, totuși poporul ar fi observat strict conclusele conferinței de cumva un om cu suflet pierdut, notarul din Șiria, G. Sida, nu ar fi corțit în mod păcătoș, ca rogu-te, să se facă și el deputat. Dér la urmă s'a retras. Alegerea în cercul nostru Iosășel s'a întemplat în 28 Ianuarie.

Candidatul era un nu sciu cine Virgil Bogdán, guvernamental din tâpi până în creștet. Unii dicu c'ar fi supt lapte românesc, dér el se vede, că s'a lăpatat de neamul său. Din pricina acésta nu ni-am mirat de loc, că însuflețirea la alegerea lui a lipsit de tot, ér alegătorii au fost duși la urmă, ca oile la strungă, mai mult cu forța brachială decât de bună vói.

La orele 8 dimineța comisiunea a proclamat, ca deputat ales pe Bog-

dán Virgil, de față fiind o cétă de bieți ómeni aduși cu sila de prin Halmagiu.

Printre alegătorii n'am v'edut nici un preot românesc numai pe nisce amărîți de dascăli cu suflete slabe și cu inimă lipsite de oricé simț de rușine și de mândria națională.

Sfîrșeoc aici pentru-că de-ăș voi să mai grăescăș aș trebui să atingă o córdă, ce multora nu le va plăc.

Coresp.

Din comitatul Hunedórei, Ian. 1892.

În cercul electoral al Devei s'au ales deputat cu aclamațiune vice-comitele Coloman Barosai. Acéști „Méltságos” a fost ales deputat din cauză, că ca vice-comite nu mai putea funcționa, de-orece de multe beții și desfrânări, a fost ajuns într'un institut de sa-nitate și prin urmare nu mai putea să lucre, dér de deputat guvernamental va fi bun, — fi și nebu.

La Hațeg s'au ales baronul Nopcsa, guvernamental, tot cu aclamațiune. La Orăștia s'au ales contele Teleki Arpad, un tiner fără nici o calificățiune de dai Dóme și un motofete, cum îi dicu chiar și Ungurii. La Dobra s'au ales singurul opozițional apponyist, Lazar Arpad, asemenea un gură verde, fără nici o calificățiune. Fișpanul și guvernamentalii nu i-au făcut greutăți, căci e un personaj, care nu numără nicăiri nimic. Aprópe de ziua alegerii s'a ivit un candidat guvernamental, Éles Henrich, dér acesta n'a putut face nimic, din cauză, că corții lui l'au păcălit. I-au păpat banii și apoi l'au ris. Se vorbește în public, că pe acéști Éles H. l'au adus Dr. Solyom Fekete Ferencz, președintele Tribunalului, care apoi a trimis în ceru pe cancelistul Ioanichiu Olariu, (fratele avocatului) ca să cumpere voturi. Lazar Arpad se lăudă în public, că va face arétare în contra lui Solyom, pentru cele ce au făcut. Cortelul general al corților lui Éles era la Gurasada.

La Dobra au votat mulți Români — preoți d'ora numai unul, — cumpărăți, intimidăți și amăgiți.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(2)

Psiche.

După Andersen.

Ea îl agrăi; nici un cânteoc bisericesc nu l'ar fi înduoșat mai tare, nu i-ar fi înălțat spiritul, ca vocea ei melodiosă. El apucă mîna ei și o lipi de buzele sale; el simți, că o vâpă trece prin corpul său. Cuvinte fără șir eșiau din gura sa, fără ca să potă da semn despre ele. Soie craterul, că el voméză lavă ardătoare? El îi mărturisi amorul său. Ea sta înaintea lui surprinsă, ofensată, mândră și-lu privi cu o expresiune batjocritore, ca și când ea ar fi atinsu o bróscă rece și umedă. Obrajii i-se înroșiră, ér buzele ei deveuiră livide. Schintei isvorau din ochii ei, cari cu tóte acestea erau negri ca întunerecul nopții.

— „Smintitul!” strigă ea. „Plécă! Carăte!” și dicénd acestea îi întorse spatele. Fața ei frumoasă luă expresiunea unei Meduse.

Sdrobit și aprópe fără vieță ajunse

el în stradă. Ca și un călător de nópte se întorse el acasă și plin de furie și de mâhnire apucă ciocanul, îl ridică în sus și voi să sdrobescă statua de marmură; dér în starea acésta a lui nu observă, că amicul său Angelo sta în apropierea sa. Acesta-i smânci ciocanul din mână.

— „Ai nebunit? Ce vréi să faci?”

Ei se luptară unul cu altul; Angelo era mai tare și răsufându greu, puse pe tinerul artist pe un scaun.

— „Ce s'a întemplat?” întrebă Angelo.

— „Reculege-te! Vorbesce!”

Dér ce putea vorbi el? Ce era să dică? Inzadar se încercă Angelo să-l facă să vorbească.

— „Ți-se va îngroșa sângele, decât vei visa în continuu! Fii om, ca ceilalți și nu trăi tot în idealuri, căci altmintrelea vei peri. Imbată-te cu vin, căci așa vei puté dormi bine. Ia-ți o fată frumoasă ca medică. Fata din Campagna e totu atât de frumoasă, ca și principesa din palatul de marmură. Ambele sunt fiice ale Evei și în raiu nule poți deosebi una de alta. Ascultă pe An-

gelo al tău! Eu sunt ángerul tău cel bun, geniul tău protector! Va veni un timp, când vei fi bătrân, când trupul ți-se va gârbovi, și într'o di frumoasă de v'era, când toți rid și chiue de bucurie, vei zăce tu ca un paiu veștejit, care nu mai crește. Nu cred acéa, ce dicu preoții, că există o vieță dincolo de morment. E o frumoasă fantasiă, o poveste pentru copii, forte atrăgătoare și plăcută, dér eu nu trăsesc în fantasiu, ci în realitate. Vino cu mine și fii om!”

Și el îl trase cu sine; în momentul acesta o putea face acésta. Ardea un foc în sângele tinerului artist, se făcea o schimbare în sufletul său, un impuls se ivi în interiorul său, de a se desface de tóte cele vechi, de tóte, la cari fusese obișnuit, să se desfacă de vechiul său eu și de acéa urmă el astădi pe Angelo.

Intr'o parte mai laterală a Romei se afla o Osteria, cercetată de artiști, care era construită în ruinele unei bái antice. Lămăi mari și galbine aternau printre frunzișul cel verde și acoperiau o parte

a zidurilor celor vechi. Osteria forma o adencă boltitură și avea infățișarea unei gauri mari în ruine. O lampă ardea vecnic înaintea icónei Madonnei; în camin ardea un foc mare, aici se frigau și se ferbeau de ale mîncărei. Afară se aflau sub nisce pomi de lămăi și de lăur mai multe mese întinse.

Ei fură primiți cu bucurie și veselie de către amicii lor. Măncau puțin, dér beau mai mult, și astfel erau în mare veselie. Cu toții cântau din gură și din gitară. Un saltarelo răsuna și veselul dansu încep. O părechii de fete romane, modele ale tinerilor artiști, intrară în dans și se amestecară și ele în veselia generală; două bachente frumoșe! Deși ele nu aveau figura Psichei, nu erau trandafir frumoși, dér erau nisce garófe drăgălașe și infocate.

Ce căldură era în zilele aceste, era cald chiar și la apunerea sórelui! Foc în sânge, foc în aer, foc în fi-care privire! Aerul selipea de aur și de rose.

„Ei, în fine esci și tu odată aici! Lasă să te ia curentul!”

A fost mare luptă la Hunedóra, unde s'a ales guvernamentalul Pogány Károly, fiul fostului fișpan și fost deputat din acel cerc. Aici a pășit ca apponyist un avocat din Deva, Dr. Farkas Béla. Despre corteșurile acestui din urmă se povestesc multe lucruri hazlie. A umblat din sat în sat, le promitea omenilor lumea totă, despăgubiri de regale, munți revindicați și unele locuri, în mijlocul satului se pune în genunchi și dicea rugăciuni, plângându s'orțea poporului apăsător, numai să-l alégă. Când trebuia, se bătea în pept și se fălia, că el e Român, nepotul preotului Farcașiu dela Baiesed și atunci dicea, că îl cheamă Farcașiu, de altă-dată (la Unguri) se da de Maghiar și se numia Farkas. Ei, dér ce să-i faci, Pogany, cu banii și presiunile, cu ademenirile și funcționarii săi — a avut mai mare popularitate și s'a ales.

Mai cumplită luptă a fost la Baia de Criș între Baronul Josika și Emeric Hollaki, cel dintău guvernamental, cestu din urmă apponyist. La alegerile trecute Hollaki a învins pe Petru Truța, cu pactul făcut cu fostul fișpan și cu forțele solgăbirilor și corupțiunile scârbóse ale corteșilor săi. Astăđi totu acel Hollaki a cădutu față de un baron, de care puțin voru fi știut, că există, totu prin puterea fișpanului, prin forța solgăbirilor și prin corupțiunile scârbóse ale corteșilor lui proprii. Aici chiar se adevărește proverbul, că totă pasărea pe limba sa pier.

Observă, că pe Hollaki îl porecesc și Pupăză. Totu ce ne pune în uimire este, că deși conlusul de pasivitate s'a publicat și în acele părți, Românii au participat cu sutele, — mai ca și la alegerea trecută.

Acum éráș e liniște și noul fișpan br. Szentkereszt pöte fi liniștit, că bună trebă a făcut. Când îi auđi pe Maghiari vorbindu despre alegeri și despre omenii lor, formalu te revolt. Ți pare, că ai auđi o cetă de femei demoralizate laudându-se în publicu cu „virtuțile“ lor și ar calumnia pe alte fete publice și femei demoralizate pentru faptele lor.

O, sântu cuvântu de caracteru și sublimă virtute, cum te plesnesc în față cei mai josnici păcătoși! *Coresp.*

Din cercul Șomcutei-mari, 28 Ian. 1892

Astăđi a fost alegerea de delegat pentru cercul Șomcutei-mari, sévirșită, ca și în trecut, de cătră jidovime și cățiva măestri „taie fugă“, în frunte cu fariseulu Pap Iozsef, a căruia ținută românească nu-i bună, decâtu să și-o mănânce friptă elu cu cei de pănura lui. Candidarea s'a făcut în 17 l. c. în persoană fostului deputat Teleky Géza, că-

ruia i s'a făcutu la poruncă o primire așa, că la granița Chiorului l'a binevențat preotul neordinat Vasile Buteanu, érá în Șomcuta notarulu opidan Răcz Irimie, fisolgăbirulu Andre Văsălică și făimosulu Pap Iozsef, candidându-l din nou pentru acestu cerou. Pupăza pe colacu a pus-o „părintele“ din Pribilesei, secundat de soțulu său Carșai din Văraiu (celu cu dascalulu și școlă perdută) și de Ioan Avramu din Curtușu. Acești trei preoți (?) au venit în Șomcuta pentru a întoroc curgerile Iordanului, stropindu-se cu mătuzulu din cupa „aldămașulu“, toastându și benchetuind până la extrem. Totu aceste ființe perdute și pătimase au participat și la alegerea de ađi mai aducându-și câte 2—3 oi vëndute de păstorii lor. „Vai celora, prin cari vine scandalulu.“

Dér la deschiderea scenei teatrale prin actorele principalu Pap Iozsef, abia au fost de față 14 persoane: jidani, măiestri și vre-o 4 copii dela școlă ungerescă, cari toți, împreună cu cei 7 purdei ai lui Nuțulu (musicantu) au strigat câte un „eljen“ și apoi fă-care cu câte un stég ungerescu au început banderulu, cutrierându opidulu. Am vedutu și pe primarul Șomcutei, care însă din Șomcuta n'avea pe lângă sine nici măcar un singur om din poporul nostru, până mai târziu, la „aldămaș“, au mers cățiva de aceia, cari n'au vot și sunt cu casa în spate. Contele însuși se dice, că s'a disgustat cu totul, érá consilierulu „tocănar“ Pap Iozsef încă a șters-o cătră casă, lăsându „papricășulu“ altora din meșteri, deorece inteligență n'au fost, afară de personalulu oficiosu alu fisolgăbirulu și afară de popii: Ioan Dosa, Vasile Buteanu, Ioan Carșai, Ioan Aramă, „părintele“ din Pribilesei și Nicolae celu surdu din Goruia. Precum se aude, noptea au fost și părueli între notareși și măestri.

Din popor n'au luat parte nici 30 de omeni, aduși și aceștia la poruncă: birae, jurați, panduri și slugi de ai satelor. Dintre dascali am vedutu pe Marcușă, Mărlășă, Andre și perdutulu Ghețe din Văraiu.

S'a fost adus aici și miliția, vr'o 70 feciori, cari bufniău de risu vedându „alegera“. Contele s'a dus disgustat cu totul de aici încă ađi după amăđi. Un om din poporul șomcutenă l'a oprit în drumu dicendu: „Acum te-ai putea lăsa, Măria-ta, că de când ești deputat, nu ți-ai deschis gura în dietă să ne spu necazurile, ba ai făcutu atăta, că dăm porț și pentru căni.“ Totu acestu om, întrebându pe nise meșteri, a dăș: măi! da pe câtă vreme l'ați mai alesu érá? Aveți grije voi, veniturilor, că noue nu ne alegeți, fiă alu vostru... Acelu om este Mihai Budă din Șomcuta, tatălu primarulu opidan.

Aici déră putem cu mândria constata, că s'a respectat cu scumpătate programulu nostru național. Cei cățiva preoți rătăciți lasu să fă cunoscuți turora ca nise materii infectătoare, cari nu merită stima și încrederea noastră și a poporului, care are nenorocirea de-a susține din sudorea sa asemeni creaturi condamnabile.

Chioranulu.

SCIRILE ȚILEI.

— 23 Ian. (4 Febr.)

Poporațiunea Bucovinei. Resultatulu numărătoarei ultime, constată în felurite districte ale Bucovinei următoare cifre: Orașulu Cernăuți 52,453, districtulu Cernăuților 92,065, Câmpulungulu 46,385, Cozmannulu 90,662, Rădăuților 93,233, Siretiulu 54,654, Storojinețulu 71,739, Sucevei 83,583, Vijniței 65,599. Bucovina are așadără după statistica oficială 650,583 locuitori. În numărulu acesta însă nu sunt socotiți și soldații.

Scire literară. În ultimulu ei număr revista ilustrată englesă „The Illustrated London News“, publică sub titulu „Mioara, roumanian balad, ultimele șese strofe din cunoscuta baladă populară română, în traducere de G. Gernett. Se asigură că traducerea e perfectă.

Tempestate. Se vestesc din Viena, că un uragan teribil a năpustit Vineri și Sâmbăta trecută asupra orașulu, pricinind mari pagube și răind mai multe persoane.

Centenarul alu patrula alu descoperirii Americi. În anul acesta se va serba în Spania centenarul alu patrula alu descoperirii Americi, prin o serie de solemnități, cari vor începe la 12 Septemvre cu deschiderea mării esposiții istorice din Madrid, care va dura până la 31 Decemvre a. c. Afară de aceasta, se va mai deschide în Octomvre unu congresu geograficu pentru Spania, Portugalia și America, în Madrid. Marea esposiția din Madrid se împarte în una istorică americană, una istorică europeană, una industrială internațională și în sfârșit una artistică internațională.

— La ambasada spaniolă din Paris s'a format unu comitetu din care fac parte 32 Francesi distinși, cari vor lua dispozițiile necesare pentru participarea la această esposiția. Interesant e că academia regală spaniolă din Madrid a pus mai multe premii de 8000, 4000 și 3000 de franci pentru opere lirice, efice séu didactice, în cari să se celebreze în limba spaniolă descoperirea Americi, de asemenea și unu premiu de 30,000 franci pentru o biografă a lui Columb și unulu de 500 pentru o medală comemorativă a centenarulu.

Derailare de tren. Se telegrafiază din Pojună, că apröpe de Rajka, a derailat trenulu, care venia din Osorna. Trei vagone s'au sdrobitu. Vieți n'au perit, căci era unu tren de povară.

Monumentu. În Paris se va ridica în curându unu monumentu unu diaristu. Acestu diaristu este Theofraste Renandot, fondatorulu celui mai vechiu diar francés „Gazette de France“, care și acum apare.

Dunărea cresce mereu, așa încotu e temere de inundațiuni în jurulu Brăilei, Bălăoresci și Jiu, din care causă țeranii și duc vitele în Brăila.

Mănăstirea Donsko, care e cea mai bogată mănăstire din Tesalia, a fost jefuită de hoți, în săptămăna trecută. Starițulu și călugării au fost maltratați. Tălharii au furat mulți bani și lucruri prețioase.

Circulu Hubert Cooke, după cum nise împărtășesc din partea mai multora, nu se prea bucură de o mare cercetare din partea publiculu, din causă că e forte frig în baraca de scânduri, și pe lângă aceea și produțiunile nu prea sunt de lădatu. Causa pöte fi și indispozițiunea personalulu circulu de a juca înaintea unu publicu de totu însemnat în privința numerică și într'o temperatură, care nu e nici decum acomodată de a promova amuzarea publiculu la „glumele“ clovnilor.

Deschiderea docurilor din Brăila și Galați se va face în 1 Martie a. c.

Emigrantulu bulgaru Rizov a fost internat în fortăreța Belgrad, până ce se va deschide navigațiunea pe Dunăre, când va pleca apoi în Rusia.

Poliția din Berlin a făcut în Țilele trecute perchizițiuni domiciliare în cercurile socialiste. S'au făcut 20 arestări. Scrierile anarhiste au fost sechestrate.

Escesu militar. Eri nopte s'a întâmplate unu mare esces în Blumăna, provocat de doi artileriști. Polițistulu Ioan Rusu sosind la fața loculu provocă pe cei doi soldați să mergă acasă. Aceștia însă nu ascultară, ci năvăriră asupra lui cu săbiile scöse. Rusu scöse sabia, dér impedându-se căđu la pământu; acum soldații încep să dea cu săbiile în elu, răindulu greu la capu, precum și în mai multe locuri. Deși polițistulu îi curgea sângele, cu tóte acestea alergă după cei doi soldați, cari într'aceea o luară la fugă, pe cari îi și prinse. În curându sosiră și alți polițiști

„Nici odată n'am fost atătu de sănătos și de vesel, ca acum,“ dăse tinerulu artistu. „Tu ai dreptate, voi toți aveți dreptate, am fost unu nebun, unu visător, omulu aparține domeniulu realității și nu domeniulu fantasiei.“

Intre cântece și sunete de gitară eșiră tinerii în séra instelată din Osteriă, și trecu prin strade; cele două garöfe infocate, fiice ale campaniei, se aflau și ele în cetă lor.

În camera lui Angelo, între schițe imprăsciate, sticle aruncate încöce și incolo și între tablouri voluptöse răsuna voicile înabușite, dér pline de focu. Multe foi zăceau la pământu, cari reprezentau frumșă ficelor Campaniei în figuri schimbate. O mare de lumină se revărsa din șese candelabre; și din interiorulu figurilor omenesci isvora o mare de lumină și arăta ceva din ființa lor divină.

„Apollo! Iupiter! În cerulu vostru și în splendörea voastră mă simt bine. Imi pare, ca și când flörea vieții acum dă boboc în inima mea!“

Da, ea da boboc, inflörea — se rupea, cădea și unu abur urit a-

meșitoru se ridica în sus în formă de virteju, orbea fața, ameția gândurile, foculu simțurilor se stinse și se făcu întunerecu.

Elu veni acasă, se puse în pat și se reculese. „Pfui!“ răsuna din gura și din fundulu inimei sale. „Miserabilule! Plécă! Cară-te!“ și elu oftă cu durere.

„Plécă! Cară-te!“ aceste cuvinte ale ei, cuvintele Psichei celei vii răsunară în peptulu său, răsunară de pe buzele sale, își plecă capulu pe perină, ideile i se întunecară și elu adormi.

În zor de ziua se deșteptă și cercă să se reculegă. Ce a fost acesta? Ore să fi visat numai cuvintele ei, visita lui în Osteriă, séra cu garöfele purpurii ale Campaniei? — Nu, tóte erau pură realitate; o realitate, pe care nu o cunoscuse mai înainte.

În atmosfera purpură licăria stéua cea luminösă, rađa ei căđu pe elu și pe Psiche de marmură. Tinerulu artistu tremură, când privi tabloulu nemuririi. Elu aruncă unu vëlu asupra acestui tablou; încă odată voi să-lu desvëlăscă; dér nu fu în stare să atingă opera sa.

Tăcutu, încrunțat și amăritu seđu elu tötă ziua, elu nu auđi ceea ce se petrecea afară, nimenea nu scia, ce se agită în inima sa.

Țile trecu, săptămăni trecu; nopțile erau mari. Lucéfărulu vëđu, cum elu într'o dimineță se ridică din patu palidu și scuturat de friguri și se duse la statua de marmură, dede vëlu la o parte și privi cu durere opera sa și apoi târi statua în grădină. Aici se afla o fântăna scöcă, în această o puse elu pe Psiche, o astupă cu pământu și aruncă apoi nuiela și ierbă peste mormântulu celu prospet.

„Plécă! Cară-te!“ aceste cuvinte au fost discursulu funebru.

Sténa vëđu această și două lacrimi picurară pe fața palidă ca mörtea a tinerulu, care era bolnav de friguri.

Călugărulu Ignatie veni la elu ca amic și medicu, veni cu cuvintele mângăitoare ale religiunii, vorbi despre pacea și fericierea bisericii, despre păcatele omenilor, despre îndurarea și bunătatea lui D-đu.

Și cuvintele aceste căđură ca nise rađe calde de sóre pe unu pământu u-

medu; înaintea privirilor sale se înfățișau tablouri, cari nu aparțineau realității. Elu încep să privescă vieța omenescă: acesta constă numai din greșeli, decepțiuni și necazuri. Arta e o vrăjitoare, care ne aruncă în vanitate și în plăcerile lumesci. Noi față de noi înșine suntem falsi, falsi cătră amicii nostri, falsi cătră Dumneđu. Șerpele din noi dice neincetat: „Mănănoă și vei fi ca Dumneđu!“

Abia acum credea elu, că a găsit calea adevărată a adevărulu și a păcii. În biserică este lumina divină, érin chilia mănăstirei domnesce pacea;

Părintele Ignatie nutrea aceste idei și hotărîrea sa era firmă. Unu fiu alu lunei sgomotöse deveni servitor alu bisericii, tinerulu artistu renunță la lume și se duse în mănăstire.

Cu ce amiciță și veselă fu salutat elu de cătră ceilalți călugări; sfințirea sa a fost sərbătorescă. I-se părea, că Dumneđu se află în rađele sórelui, ce pătrundea în biserică, imaginea sa se reflecta de pe sfințele icöne și de pe crucea cea strălucitoare.

(Va urma.)

și predară pe cei doi artileriști unei par-
trule militare. Polițistul Rusu se află
în spitalul orașenesc.

Kedivul Abbas pașa, fiul și urma-
șul lui Mehmed-Tewfik, a invitat să
vină la Cairo, în vacanța Paștilor, pe
toți acei din elevii din *Theresianum*
din Viena, în compania cărora a făcut
studiile în capitala Austriei. Tinărul su-
veran va trimite un steamer la Triest
pentru a lua pe invitații săi pe care îi
va iniția în toate minunile Egiptului.

Focul uriaș la Kimay (Belgia). Un
incendiu s'a întâmplat la Kimay, care a
distrus jumătate orașul. Pompierii
din Charleroi, Pruche și Mons au sosit
la fața locului. Mulțumită ploii celei mari
ce cădea, focul nu a luat întinderea,
ce amenința să ia. Un cartier întreg
al orașului cu toate acestea este distrus
cu desăvârșire. Palatul prințului de
Kimay și biserica erau amenințate în
modul serios.

Cadavru în zăpadă. Nisece lucrători,
care curățeau zăpadă în strada Legody
din Buda au dat peste cadavrul unui
băiat de două săptămâni. Cadavrul
era învăluit în rufe albe fine, ceea ce dă
născere presupunerii, că tirana mamă e
din clasă mai bună a societății.

Esundări în Germania. După cum se
telegrafiază din Boroslo, în ținutul de-
acolo esundările pricinuesc pagube mari.
Apa a ajuns la nivelul esundărilor
din 1883.

CRONICA POLITICĂ.

— 23 Ian. (4 Febr.)

Față de scirea diarului „Budapesti
Hirlap“, că guvernul a dat bani pen-
tru scopuri de alegere, să asigure din
pautea partidei liberale, că banii au
fost colectați de către partizanii bogăți
ai partidei liberale. E cunoscut, că par-
tida națională a ținut 600,000 fl. la
care a contribuit contele Frideric
Wenkheim cu 150,00 fl. După datele
autentice costă fiș-care alegătorilor 5—6 fl.
așa încât față cu 900,000 alegători costă
alegerile cam 5 milioane. Deastă-dată au
fost alegerile mai costisitoare în urma
frigului, care a cerut mai mari cheltu-
ieli pentru transport și provizion. În
B. Huedin au fost îngroapate primele
trei cadavre și adecă sub escortă mili-
tară. Înainte ducea un fecior stindar-
dului opozițional, pe când poporul
canta cântece naționale. Pe sieri erau
inscripționi cu numele și vârsta morți-
lor și cu adaosul: „El a murit pen-
tru patriă!“ Aici se întâmplă lucrul ne-
mai pomenit, ca în regiunea acăsta cal-
vină evlavioasă, se făcă înmormântarea
fără preot. Familiile răposaților nu
voiră să știe nimic despre acest preot,
care a fost secretarul comisiunii e-
lectorale și a votat pentru guvern.

Din Bucuresci, se scrie diarul „Neue
fr. Presse“, că espulsările din timpul
din urmă ale emigranților bulgari stau
în legătură cu faptul, că guvernul ro-
mân a fost făcut atent, încă înainte
de descoperirea conjurației în contra
prințului Ferdinand, asupra mai mul-
tor indiviți bănuți, ce umbla prin ora-
șele dela marginea Ducei. În timpul
din urmă s'a vorbit, că Turnu-Severin
este locul de adunare al emigranților
bulgari veniți din Serbia. România, dize
numita foia, va împedea energic unel-
tirile acestor emigranți. Guvernul ro-
mân a și dat ordinul autorității poli-
țienescă din Turnu-Severin, ca să facă
cunoscut emigranților bulgari, că nu-
mai decât se vor purta corect, vor
pute petrece aici, la casă contrar vor
fi espulsați.

În parlamentul german s'a întâm-
plat o scenă turbulentă, din inciden-
tul discutiunii asupra legei școlare.

După ce vorbi dep. *Virchow*, în contra
acestei legi, se ridică deodată cance-
larul german, contele *Caprivi*, care
țină o vorbire, ce însemnă o renun-
țare definitivă la partida națională libe-
rală. *Caprivi* declară, că el e cu totul
pentru acest proiect, care e destinat,
să delătore printr'o educație crești-
născă periculoasă, ce amenință din partea
ideilor ateistice. Guvernul a crezut,
că liberalii naționali vor aproba acest
proiect de lege, căci acesta nu se ocu-
pă de catolicism și protestantism, ci
tractează despre creștinism și ateism.
Guvernul e silit deci să lupte în con-
tra ateistilor. În momentul acesta se
născu o larmă mare în stânga. Liberalii
naționali strigară: „Nu suntem atești!
Acăsta e o calumnie!“ Cancelarul *Ca-
privi* nu putu vorbi câteva minute. Apoi
după ce trecu larma, continuă discursul
său încheiându cu cuvintele: *Guvernul*
*primește mâna ce i a aruncat'o liberalis-
mul unit.* (Aplause pe băncile conser-
vatorilor. Șuerături și fluerături pe băn-
cile liberalilor naționali și ale liberilor
cugetători.) Discuțiunea fu apoi amănată.
Amă anunțată deja că conducătorul
partidei liberale naționale din Germania,
Benningsen, și-a dat dimisiunea din
oaua acăsta.

O telegramă din Bruxella spune, că
la 2 Februarie n. s'a început în camera
belgiană desbaterea asupra revizuirii
constituției belgiane. Ministrul preșe-
dinte *Bernaert* a declarat, că revizuirea
numai atunci se poate face, decât în pri-
vința acăsta va eși la ivelă o direcție
hotărâtă și decât se va pute forma o ma-
joritate sigură, care să poată face anumite
reforme. Președintele mai dize, că nu
cere ca camera să stabilească și să se
invoiescă asupra unui anumit proiect,
ci dorește ca deputații să se înțeleagă
asupra unei idei fundamentale de re-
formă. Deputatul opozițional *Woeste*
dize, că stă în libertatea camerei de a
primi proiectele guvernului fi în parte,
fi în genere. În fine proiectul de re-
vizuire al constituției a fost predat
unei comisiuni speciale pentru a fi stu-
diat.

Telegrama „Gaz. Trans“.

(Serviciul biurolui de cor. din Pesta.)

Viena, 4 Februarie. Într'o șe-
dință a stângei germane unite, de-
clară *Dr. Plener*, că i-s'a oferit
funcțiunea de președinte al înal-
tei curți de compturi; declară însă
că nu va reflecta la acăsta. Acăsta
declarațiune a lui *Dr. Plener* a
provocat în auditoriu furtuoase
ovațiuni și aplause.

Advocatul *Otto Conrad*, de
născere din Sibiu se încercă să
se sinucidă, din cauză că finan-
țele lui erau într'o stare de totu
rea.

Beregszasz, 4 Februarie. Din
causa unei certe la alegeri s'a
duelat cu săbiile fișpanul *Lonyay*,
cu candidatul independent *Luby*.
Acest din urmă a fost greu
rănit.

Biarritz, 4 Februarie. Reginei
Natalia i-s'a trimis provocarea
din partea a o mulțime de dis-
tinși liberali progresiști, ca să se
întorcă în Belgrad.

Madrid, 4 Februarie. Scirile foi-
lor din Paris despre intrarea
Spaniei în tripla alianță, sunt
neadeverate.

Petersburg, 4 Februarie. Starea
sănătății țarinei s'a ameliorat.
Pe terenul diplomatic se vor
face importante schimbări de
persone.

Bucuresci, 4 Februarie. Guver-
nul a decis să publice un ma-
nifest electoral pe o basă pe de-
plină junimistă.

Berlin, 4 Februarie. Profeso-
rului *Koch* i-a succesul se imbu-

nătătescă esențial tuberculinul,
care promite mari speranțe. Pu-
blicarea raportului despre acăsta
se va face în curând.

Necrolog. Subscriși cu inima frântă
de durere aducem la cunoștința tutu-
ror amicilor și cunoscuților, cumo
mult iubita și neuitata noastră mamă,
socră și moșă *Ecaterina Popu*, văduvită
inteu *Demetriu Mureșianu*, er în urmă
Ioan Popu, cancelist c. r. în pensiu-
ne, în urma bătănelor și-a dat blândul
și nobilul său suflet în mâinile Crea-
torului la 30 Ianuarie n. c. în etate de
67 ani, împărțită fiind cu s. sacra-
mente. Inmormântarea s'a săvârșit la 1
Faur n. c. în Năsăud.

Fiă-i țerina ușor!

Năsăud 31 Ianuarie 1891.

*Dr. Iuliu Mureșianu și Ioan Mure-
șianu*, ca fi din căsătoria primă; *Ana*
Mureșianu și Anastasia Popu, ca nuroi;
Elisabeta măr. V. Sabo, *Lucreția și Ve-
turiu Mureșianu*, *Valeria*, *Elisabeta*, *Oc-
tavian și Virgiliu Constantin și Iuliu*
Popu, ca nepoți; *Coriolan Sabo*, ca stră-
nepot; *Matilda căs. Iacob Popu*, *Eleo-
noro căs. Georgiu Popu*, *Maria căsăt.*
Ioan Constantin și Alesandru Popu,
ca fi din căsătoria a doua.

DIVERSE.

Sucesiunea la tron în Anglia. Mór-
tea prințului de Clarence dă preseii
euglese motivul, a să ocupa viu cu suc-
cesiunea la tron în Anglia. „Times“
aduce o listă a pretendenților la coróna
britică. Ca primul pe acăsta listă stă
prințele de Wales, al 2-lea, fiul său,
prințele George, care e de 26 ani.
După aceea urmăză principesa de Fise,
cea mai bătrână fiică a prințului de
Wales, născută în anul 1867, și fiica
acesteia *Alexandra Duff*, născută acum
un an, strănepota reginei Victoria. La
locul al 19-lea vine după aceea împă-
rătésa *Friederick*, la al 20-lea împă-
rățul german *Vilhelm*.

De aici rezultă, că dacă și pe prin-
cipele George l'ar lovi aceeași sorte, ca
și pe fratele său, după prințul de Wa-
les ar urma pe tron principesa de Fise,
și în cazul căud acesteia nu i-s'ar
nasce un fiu, ar urma *Alexandra Duff*.
Aceste posibilități vor fi discutate de
presa englesă per longum et latum, din
cauză că să lătesce o veste cam intimi-
dătoare, că un „Comon“ ar putea să
ocupe tronul. În contra acesteia se ri-
dică diarul purconservativ „St. James
Gaz.“, dize, că regatul englesu ca
castă privilegiată n'ar exista nici măcar
200 de ani. De aceea acea posibilitate
nu exprimă nimic nou și nici ceva rar.
Lady Jane Grey a fost „Comonă“, totu
asemenea *Lady Margaretha Beaufort*,
mama lui *Henric VII*, regina *Ana* și re-
gina *Maria II* avea de mamă o „Comonă“
și erau nepotele unui „self-made man.“
Păzescă cerul, dize „St. James Gaz“, ca
prințele de Fise să fiă prințele-soț,
dér îngrozitor totu nu este, pentru că
prințele George este un strănepot
al lui *Wilhelm IV* și copii lui se trag
atât din partea mamei cât și din par-
tea tatei din origine regescă.

Privilegiile damelor în anul visect.
Într'o lege anglo-saxonă, care este încă
valabilă în Anglia, se dize: „De câte-
ori este un an visect, damele au dreptu
asupra bărbaților în afacerile de
amor și de căsătoria, așa că la casă,
când o damă face o propunere, bărba-
tului nu este permis a dize „nu“, ci
trebuie să primescă propunerea ei.“

Esces de afecțiune fiască. Daună-
dă populația din *Nogent-le-Roi* în Fran-
cia, a fost emoționată din pricina unei
drame, care s'a desfășurat într'o casă
burghesă din *Coulomles*, locuită de d-na
Dehais în etate de șese-deci și patru de
ani și fiul său de trei-deci și șese de
ani. Dmna *Dehais*, care suferea de o
afecțiune de peptu, chiamase în consul-
tația trei medici. După consultația unul
dintre medici, care era din *Nogent-le-
Roi* plecă să vadă de bolnavi, er co-

legii săi, care erau din Paris se scobo-
riră, în salon, ca să aștepte ora ple-
cării trenului. Erau numai de câte-va
minute acolo, când văzură intrând ser-
vitorea, care le spuse că dl *Dehais* a ucis pe
mamă-sa. Neputend crede asemenea faptă,
doctorii se urcară în camera bolnavei,
unde se află în fața unui spectacol
înfrător! Pe pat zăcea mórta d-na
Dehais, care avea o gaură în tâmplă
dreptă, er pe parchet d. *Dehais* se chi-
nuia în cele din urmă convulsii ale
agoniei. Lângă densusul era un revol-
ver de calibru mare, care îi slujise ca
să ucidă pe mamă-sa și cu care trăsese
și într'ensul. Mama și fiul, care lo-
cuiau în Paris, veniau în toți anii, ca
să petrecă vara la *Coulomles*, unde se
bucurau de stima tuturor. D-l *Dehais*
avea o afecțiune forte mare pentru ma-
mă-sa și se presupune, că neputendu-se
obiciui cu idea, că d-na *Dehais* trebuia
să móră, într'un acces de nebuniă a
preferit să pună capetu suferințelor
ei și pe urină s'a sinucis, ca să nu
trăiescă fără mamă-sa.

Credință populară la Armeni. În Ar-
menia domnesce credința populară, că
în odaia unui bolnav se află totdeuna
ingeri, care, decât respectivul móre fi
prind sufletul și i-l duc la cer.
Fiă-care cercetază pe bolnav, la in-
trarea în odaia acestora trebuie să cânte
cu un instrument musical, pentru ca
să încante pe ingeri. Odaia trebuie să
fi ornată cu stofe prețioase, cu covore,
pentru ca ingerii să fi încantați. Ba
chiar din timp în timp trebuie să le
ofere și delicatose. Cu toate că ingerilor
nu le e permis a se bucura de bunurile
pământene, totu trebuie să le arate
bunăvoință. Acăsta se face astfel că,
farfuriile umplute cu zahăr, cu prăjituri
și cu fructe sunt purtate jur împre-
jur prin odaia, plöcându-se adencu în
fiacare colț al odaiei și apoi insuși
gustă din acele delicatose.

„Leul a scăpat.“ Acest răsnet
cutremur de 3 zile capitala irlandeză,
Dublin. Din nebagarea de semă a păzi-
torului au scăpat din colivia grădinei
de animale din „Parcul regal“ doi lei
mari și se țin acunși în parcul cel
întins. Militari și ómeni din popor
înarmați stau și nopțe de pază, ca să
împedecă pe cei doi regi ai deșertului,
de-a fugi și ca să mântuescă orașul de
o mare nenorocire. Încă nu se știe, decât
asediarea „parcului regal“ s'a finit
său nu, și decât leii scăpați nu s'au
decis în fine să se întorcă de bună
voia în colivia lor.

Îngropat de viu. Din Fiume se
scrie: În satul croat *Tersatto* la *Sus-
sak* a fost Marți în 26 Ianuarie îngro-
pat de via o damă tină, care încă nu
era de 20 de ani, domnișora *Antonia*
Preves o apucase ameteia, er doi me-
dici constatând mórtea, în dimineța
de 26 Ianuarie a fost condusă la ci-
miteriul din *Tersatto*. Cam pe la 9
ore a. m. săpându-se o altă gröpă lipită
de mormentul celu pröspetu, îngropă-
toriului i-se pără că aude în apropiere
nisece lovituri. O spaimă grozavă îl cu-
prinse și îndată părăsi locul celu mis-
terios. El înșoiță pe autistele comu-
nal despre aceea ce aușise și acesta te-
lefona imediat la *Sussak*, care era în-
tr'o depărtare numai de un milu, și
cătră 4 ore d. a. sosi în *Tersatto* o co-
misiune compusă din 3 medici și din
primarul acelu oraș. Sieriul fu des-
gropat, o găsiră pe femeia cu mâinile
puțin ridicate și într'o poziție cu to-
tul deosebit de aceea în care o puse-
seră în sieri, când o îngropă. Ei
au statorit că mórtea s'a întâmplat
numai cu o oră înaintea deschiderii
cocoșului. Casul acesta a făcut mare
senzație în *Tersatto*, *Sussak* și *Fiume*
și de sigur se va intenta procesul în
contra celor doi medici cercuali.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Matoru.**

Cursulu pleței Brașov

din 4 Februarie st. n. 1892

Table with exchange rates for various currencies and goods like gold, silver, and banknotes.

Cursul la bursa din Viena

din 3 Februarie a. c. 1892

Table with stock market prices for gold, silver, and various bonds.

Table with bank and credit rates for various institutions.

Curat reciprocă. Fără acționari.

THE MUTUAL

Societatea de asigurare dela New-York (înființată în 1848)

este institutul financiar cel mai mare din lume

și încheie asigurări pe viață după toate combinațiunile.

Starea la 1 Ianuarie 1891

Fondul de garanție:

peste 367 3/4 milioane florini, asigurări în vigoare:

peste 1,595 milioane florini

Dela înființarea societății s'au făcut plăți posesorilor de polise mai mult ca

760 milioane florini

din cari vin numai asupra câștigurilor

210 milioane florini

Pentru prospecte și informațiuni mai amănunțite este a se adresa la

Direcțiunea generală

pentru Ungaria și țările aparținătoare

Budapesta, Bécsi-utca 5.

742,6—2.

ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with subscription rates for Austro-Ungaria: 3 fl. per 3 months, 6 fl. per 6 months, 12 fl. per year.

Pentru România și străinătate:

Table with subscription rates for Romania and abroad: 10 fr. per 3 months, 20 fr. per 6 months, 40 fr. per year.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Table with subscription rates for Austro-Ungaria: 2 fl. per year, 1 fl. per 6 months, 50 per 3 months.

Pentru România și străinătate:

Table with subscription rates for Romania and abroad: 8 franci per year, 4 franci per 6 months, 2 franci per 3 months.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Octomvrie 1891.

Large table with train schedules for various routes including Budapest-Predeal, Predeal-Budapest, B.-Pesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc.

Nota: Nume încurciadraj cu linii grase însemnează orele de noapte.